

ПОМЕР ГЕЙВУД БРУН

НЬО ЙОРК. — В однім з ньюйорських шпиталів помер широко читаний американський колюмніст, Гейвуд Брун. Він мав усього 51 рік. Помер на запалення легенів і серцеві комплікації. З приводу його смерті висказали слово жалю навіть президент Рузвельт і губернатор Лімен.

Брун, як журналіст, був дивним чоловіком. До життя він підходив легко. Він радше старався достроїтись до угодобань загалу, ніж загаль реформувати. Він волів забавляти людей, ніж їх повчати. До людських лихих сторін він здебільша підходив гумористично, часто глузуючи з себе самого, даючи тим доказ, що він сам не без пороків. У своїй колюмні, що кілька днів до його смерті стало появлятися у „Нью Йорк Ворлд Телеграмі“, він заступав „ліві“ погляди. Деколи хвалив комуністів, а навіть Совети. Та водночас його дивна вдача не перешкодила йому в останніх місяцях прийняти католицьку віру. Він був також головою Американської Газетярської Гільдії.

АМЕРИКА ПРОДАЄ ЛІТАКИ ФІНЛЯНДІ.

ВАШИНГТОН. — Фінляндія дістала від Америки щось більше, ніж тільки слова симпатії. Внаслідок порозуміння між американськими фабриками літаків і американським урядом Фінляндія дістане від американських фабрик 40 наймодерніших і найкращих морських літаків. Ті літаки були призначені для американської армії. Але в обличчі пекучої потреби помочи для Фінляндії американська армія відступила їх для останньої.

ЗАЛОГА „ГРАФА СПЕ“ БУДЕ ІНТЕРНОВАНА.

МОНТЕВІДЕО. — Правдоподібно залога бойового корабля „Граф Спе“, що отсе пустилася до аргентинського берега, буде інтернована аргентинськими властями. Капітан корабля, Лянсдорф, перед газетярами заявив, що затоплення цього корабля було єдиним розумним виходом. Він не хотів наразити коло тисячі своїх молоденьких моряків на певну смерть.

Проте знавці далі ломлять собі голову над тим, чому до того висновку прийшли німецькі власті. Одні кажуть, що „Граф Спе“ в боротьбі міг іще наробити чимало шкоди чужим кораблям і щонайменше один з них затопити. Та він настрашався боротьби. Англіїці навіть саркастично твердили, що німці хоробрі лиш тоді, коли йде про затоплювання маленьких безборонних торговельних кораблів. Кожна натрапила на першу битву з воєнними кораблями, то втекла до нейтрального порту. Інші кажуть, що корабель „Граф Спе“ мусів бути дуже ушкоджений, коли не хотів звести ще одної битви.

ДАЛЬШІ РОЗШУКИ СЕРЕД ПОЛІЦІЇ.

НЬО ЙОРК. — Ньюйорський спеціальний прокуратор Еймин заявив, що всі стаційні команди поліції на терені Брукліну є предметом розшуків за хабарництва. Недавно потягнуто до судової відповідальності 10 поліційних лйтантів і одного сержанта. Це тільки початок, заявив Еймин. Найбільше хабарництва деякі поліційні урядники виявляли в ділянці „бондування“ проступників.

АМЕРИКАНСЬКІ КРАЇ РАДЯТЬСЯ.

МОНТЕВІДЕО. — Американські краї ще дотепер дуже обурені тим, що воюючі краї не шанують їх постанов здержуватись від боротьби на нейтральній морській смузі, широкій 300 миль. Всі вони рішили придумати якісь кари для воюючих сторін, що ту постанову поламають. Як кару деякі з них пропонують це, що коли воюючі краї будуть зводити битви в нейтральній смузі, то нейтральні порти не допустять нікого з воюючих кораблів до себе, навіть коли вони будуть ушкоджені та потребуватимуть негайної помочи. Та над тим питанням американські краї ще дискутують. Бо деякі з них є того переконання, що треба зробити ріжницю між тими воєнними кораблями, що обороняють цивільне мореплавання, і тими, що те мореплавання нападають.

ЧИ Є БРАК ФАХОВИХ РОБІТНИКІВ?

ВАШИНГТОН. — Конгрес Промислових Організацій подав до відома, що вістки, які нині кружляють серед деяких промислових і політичних кол, начебто в американським промислі був брак фахових робітників, є неправдиві. Їх навмисно пускають деякі люди, які хочуть у той спосіб здискредитувати помічну акцію уряду безробітним. У юніях є багато фахових робітників, що ще не можуть дістати праці, говорив К.П.О.

30 СЛІДСТВА В КОМІТЕТІ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПРАЦІ

ВАШИНГТОН. — Перед сайдним конгресовим комітетом, що розглядає діяльність комітету взаємовідносин праці, зізнавав місцевий директор цього комітету з Синсинаті, Філіпс, і сказав, що деякі відомості про діяльність його комітету на спеціальне прохання деякі редактори газет здавлювали.

ЯК У ЧАСАХ ПЕРЕД ПАЛЬНОЮ ЗБРОСЮ

Джордж Снет, 19-літній студент Гарвардського університету, вибрався на полювання на сєрни в лісі коло Нью Бронсвіку в Канаді з луком і стрілами. Він випускає з свого лука стріли 10 чалів довгі, які можуть долетіти на віддалі 270 ярдів. Він каже, що кудя, чим далі летить, тим слабше бе, а стріла з лука задержує свою силу удару до самого кінця лету.

ПОЛЮВАННЯ ВИПОРОЖНИЛО МІСТО

Як кожного попереднього року, так і цього ціле місто Бигз, у Каліфорнії, опорожнило, бо принаймні половина його дорозлого населення вибралася на полювання. Кажуть, що на щастя кожному мисливому закон дозволяє вбити лише дві сєрни, бо інакше господарське й промислове життя міста булоб задержане на довгий час.

ПРОМІНАВ СІНО НА ДІАМАНТ

Герман Ланз, 56-літній самотній фермер з Нютону, в Айові, зайшов до крамниці діамантів, оглянув кілька, вибрав один і спитався за ціну. „Дам вам за нього 20 тон сухой конюшини“, запропонував купцеві. „Згода!“ — сказав купець.

Сіно з конюшини підскочило недавно з 8 до 11 доларів на тоні.

ТРАГІЧНИЙ ВИПАДОК НА ОЗЕРІ В ОНТАРІО

В неділю, 15. жовтня ц. р., 4 людей з Вінніпегу, а саме Геррі Ескотт з жінкою і брати Боб та Стюарт Огілві, виїхали на лови над озеро Лоуг Пайн. Вони переплывали озеро на вузьких човні індіанського типу. Є здогади, що човен перевернувся і всі вони потопилися. На другий день при березі знайшли човен, весла і дві шапки, а 19. жовтня на озері знайшли тіло Геррі Ескотта. Пошукування ведуться далі.

ЩАСЛИВИЙ УПАДОК

З вікна на другому поверсі мешканця своїх родичів у Бофало впав 2-літній Давид Брідж. Родичі схопили його й повезли до шпиталю, де лікарі ствердили, що він зовсім здоров. Розсліди поліції показали, що дитина впала на скручену гумову кишку до поливання травника.

ЗІР ЯК ДЛЯ МАШИНІСТА

Один з машиністів залізниць Лігай Велі прочитав в одній газеті, що виходить у Гейзелтоні, Па., оголошення, що хтось там згубив собаку. Машиніст пригадав собі, що, їдучи на льокомотиві, він побачив в одному місці собаку, піймав її в капкан. Він написав тому, що подав, оголошення, і їм справді знайшов свою собаку, пійману в капкан.

ПІШЛИ ГРАБІЖНИКА

На грецькій кораблі „Неа Геалас“, як він причалив до берега в Нью Йорку, федеральна поліція арештувала грека Спаноса, одного з п'ятиох греків, що брали участь у двох великих грабїжах у 1935 і 1936 роках та забрали в них добики понад два мільйони доларів.

Три інші учасники тих грабїжів уже піймані й засуджені, з один іще знаходиться на волі.

ХОЧУТЬ ПРОГІБЦІ

Виборці повіту Вашингтон у стейті Алабама рішили 744 голосами проти 201 перейти на прогїбцію. На будуче в повіті горівку буде мотги продавати лиш уряд.

ВЖЕ ВСІ ПІШЛИ ДО ФЬОТИ

Почтар з Нелскота, в Орегоні, дістав до вивіщення в почтовім уряді оголошення департаменту фьоти, яке заклиало чоловіків у віці від 18 до 31 року життя згодоситися на службу до фьоти. Почтар відписав: „У місті нема вже таких чоловіків. Було їх два, але оба вже служать у фьоті“.

ПОМЕРЛА МАТИ 11 ВОЯКІВ

У Вінніпегу померла 79-літня пані Сузен Вуд, знана в цілій британській імперії з того, що одинацять її синів брали участь у світовій війні. П'ять з них погинули на полі битви.

Покїйна родилася в Англії, але останніх 34 роки жила в Канаді. Ввесь час живо інтересувалася долею повернутих вояків. В день миру, 11. листопада, та при інших подібних нагодах вона надївала медалі, якими її сини були нагороджені за добре виконану службу у війні. Медалі було так багато, що вони просто вкривали її груди.

З ФІНСЬКО-СОВЕТЬКОГО ФРОНТУ

СВАВІК (Норвегія). — Совети заняли той невеликий шмат землі, який лувив Фінляндію з підбігуноюв смугу. В Карелії советська армія зазнає далі поразок. Носять про розторощення советської частини з яких 7,000 жовнів. Від початку війни знищено Советам 212 повів. Усе те так лютує Сталіна, що він заповів чистку серед командантів, що борються на фінському фронті.

ЗГАДУЄ ЗА СТРАШНІ ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА

БУКАРЕШТ. — Проф. Олександр Кошиць одержав з Румунії листа від одного визначного громадського діяча (надпїрянця), в якому читаємо між іншим таке:

„Місяць тому був я в Чернівцях. Там іше лишілося трохи втікачів з Карпатської України. З Галичини тікали лиш поляки. З українців нікого ще не було. Про польські знущання над українцями перед відходом поляків, думаю, певно знаєте добре з газет.“ Описуючи страждання українського народу в Галичині в останніх днях польського панування, кахється, що ті страждання „можна хїба порівняти з тортурами Чека в Іспанії, хоч такі не заковували живцем людей, звязаних дротом...“

Розпїняли українського священника.

Цей лист згадує тільки про те, що дійшло до Черновець з поблизької границі. Він каже, що це Божа ласка, що поляки мусїли так скоро втікати і не мали часу розпїнати наших людей.

... тому вони розпїняли тільки одного українського священника, Білінського в Кутах, на самім румунським кордоні. Його дружині приказали ссати кров з ран свого чоловіка... Чи не сам дїдько позалїзав у душу тих людей?“

Згадка про життя в Румунії.

В тому самому листі є ще згадка про українське життя під румунським чоботом. Читаємо про це таке:

„Місяць тому підписано з румунським урядом згоду: українці дістали право зорганізувати свою українську спільноту. Реальних наслідків з цього покищо дуже мало, майже нічого. Але можливо, що згодом щось буде. Це залежатиме від того, як розвиватимуться 'світові події'“.

БУНТІ СОВЕТЬСЬКИХ ВІЙСЬК.

ПАРИЖ. — Французькі газети подають відомості, одержані з Чернівців (Буковина), з яких виходить, що серед советських військ у Західній Україні й Білорусі шириться невдоволення і є бунти.

ПОКИДАЮТЬ ФРОНТ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — 3 советсько-фінського фронту доносять, що деякі советські частини не хочуть битись, розвязують себе, а жовніри розлітаються, переходячи на фінський бік.

ЧИЯ РУКА: СТАЛІНА, ЧИ ГІТЛЕРА?

ПАРИЖ. — Польські джерела подають, що вже зачалося переселювання українців і білорусів із земь, що є тепер під німецькою окупацією. Поляки пишуть, що Сталін не був за це переселення українців і білорусів під Советами, але мусів у тому уступити Гітлерові, що на те наставляв, бажаючи забрати з Галичини і Волині німців.

ПОЛЬЩА У НОВИХ ПЛЯНАХ ГІТЛЕРА.

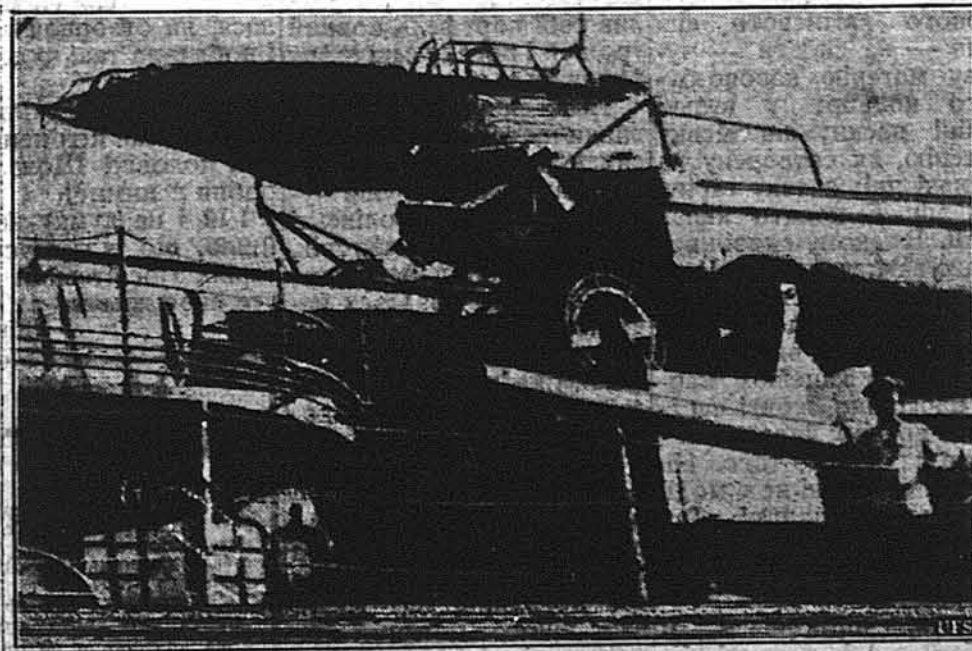
ПАРИЖ. — Згідно з найновішими нацистичними плянами, має бути створена польська буферна держава над самою советською границею, що матиме 40,000 квадратних миль. На цьому просторі має знайти місце коло 20,000,000 поляків і жидів. Таким чином буде знесений люблінський „жидівський резерват“, а на його місці має бути польсько-жидівський резерват, бо на таке подобала ота нова польська держава. На тих просторах живе тепер до 14,000,000 поляків. Булиб там переселені всі жиди з інших давніх польських територій, що тепер сталиб чисто німецькими. Як кажуть, та нова Польща булаб одною з найбільш багатих земель у світі.

ВЕЛИКІ БРИТАЙСЬКІ ПЕРЕМОГИ.

ЛОНДОН. — Бритійське командування подає про „славу перемогу“, згадуючи про панцирника „Граф Спе“, а крім того про затоплення німецького кружляка в гирлі Лаби, в німецькій пристані, якого доконала британська субмарина „Урзула“. А друга британська субмарина майже розбила другий друга британська субмарина майже розбила. Була це субмарина „Самон“.

НІМЦІ ТАКОЖ РАДНОТЬ.

БЕРЛІН. — Німецькі воєнні комунікати вважають, що „Граф Спе“ сповнив гідно свою службу і видержав бій із „сильнішим“ ворогом, маючи тут на увазі, що по британській стороні були три кораблі. Комунікат не признає, щоби британським субмаринам вдалося затопити німецький кружляк при гирлі Лаби, чи на морі. Зате підносить „велику“ німецьку перемогу, згадуючи про те, що 44 британські літаки пробували напасти на німецькі укріплення на Північній морі, але без успіху. Комунікат каже, що в боротьбі з німецькими летунами зістрілено 84 британські літаки біля острова Гельголанд, де боротьба у повітрі тривала майже дві години. При тому пропало тільки два німецькі літаки. А британський комунікат подає, що тільки 7 літаків не вернулись назад, та що британські летуни зістрілили 12 німецьких літаків.

НА ЧЕРДАКУ „АДМІРАЛА ГРАФА СПЕ“.

Радіова світлина з верхньої частини німецького воєнного корабля „Адмірала Графа Спе“, як він заплив до порту Монтевідео після бою з англійськими воєнними кораблями. На верхній частині світлин видно літак з обстріленим передом і задом, 36 жовнів згинули на цьому кораблі в цьому бою.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗНЯЛИ МАСКУ

Війна Росії проти Фінляндії, що спершу виглядала на повторення війни Німеччини проти Польщі, вже тепер виявляється як її протилежність.

Спершу все виглядало на те, що повториться німецько-польська війна з добрим придатком. Було між Німеччиною в першому випадку й Росією в другому, та між Польщею й Фінляндією стільки схожих точок, що мало людей сумнівалися в те, що війна Росії проти Фінляндії піде по лінії війни Німеччини проти Польщі. І тут і там одна сторона переважала другу кілька разів величиною держави й масою населення. І тут і там менша країна мала обороняти довгу границю, що давало перевагу державі з масою воєнків. І тут і там агресивна сторона мала велику перевагу в повітрі.

Однак, коли це кажуть військові люди, властиву вартість усякої армії можна пізнати аж у війні. Що саме уявляє собою російська армія, ніхто по правді не знав. Щоправда, вона билася десь на Далекому Сході проти японців, але який був вислід цієї боротьби, а головне як це вона билася, мало хто докладно по правді знав. Заняла вона щоправда західну Україну й Білорусь, але заняла їх майже без бою від відступаючих справжніх окупантів німецьких воєнків. Отже війна Росії в Фінляндії була справді щойно першою пробою дійсної вартості російської армії, як бойової одиниці.

Як випала ця проба, можемо догадатися. Доносять з Європи, що німецькі генерали зовсім не криються за своєю радості, що їх союзник у Фінляндії дістав такого доброго прочухана. Газетні кореспонденти наводять слова одного чільного німецького генерала: „Це добре сталося, що московський медвідь дістав кулаком по носі. Він думав, що йому ніхто не може нічого зробити, коли він має мільон жовнірів. Нині Сталін і Ворошилов уже бачать, яка різниця заходить між німецьким генеральним штабом і російським генеральним штабом та між німецькою й російською армією”.

Великі надії, мовляв, повстають у головах німецьких генералів на вид невдачі московського союзника. Передовсім вони певні, що як прийде до підписування нових угод між Сталіном і Гітлером, то Сталін буде багато більше уступчивий. Дехто навіть сподівається, що російська диктатура в короткі часи віддасть німецькому генеральному штабові завдання реорганізувати союзову армію. З огляду на те, що армії не можна реорганізувати, не опанувавши господарської системи Росії, то німецькі кола видно сподіваються захопити вже в короткі часи російське економічне життя під свою контролю.

У тому самому напрямку, мовляв, штовхають Росію й інші події. Наприклад, викинення Росії з Ліги Націй зриває її звязки з демократичними країнами й закріплює тим більше московське зближення з Німеччиною.

Чи дійде аж до таких консеквенцій, нині очевидно годі ругати. Однак що фінляндська кампанія розкрила низький стан російської армії, це вже певна річ. Навіть остаточна поремог Росії цього враження не затре.

Сучасне положення української справи

(Реферат д-ра Л. Мишуго, виступлений на Восьмим Конгресі Об'єднання Українських Організацій в Америці в Нью Йорку дня 2. грудня 1939.)

(Докладання).

IV.

Ось так виглядає положення української справи на міжнародній арені. Та поза ним є ще 45 мільонів живих українських людей з своїм власним думанням і з своєю власною волею. Подавляючи більшість отих людей є тепер під Советами. Але під Советами, чи під іншими окупаціями, так є, що український нарід не має можливості виявити в свободній і законній спосіб своє політичне вірування. Навпаки, український нарід є поставлений у таке положення, що мусить, щоб себе рятувати, складати всякі вірогідні політичні заяви, за винятком такої, що відповідає його душі.

Це трагічне положення може навести український визвольний ідеї нечисленні школи. Вони може багато людей заперити і заломити та звести з правдивого шляху боротьби за самостійну Україну. Вони може заставити наших людей вдовольнятися „советською соборністю” чи добачувати в Советах рятують України перед загрозю „німецької навали на схід”. Воно може загнати дехто до того давнього політичного москвофільства, яке проповідував Драгоманів, а яке було противне державній самостійності України, добачуючи великі користі для України в її злитті з Росією, яка свого часу ніби зликувала турецько-татарську небезпеку та допомогла українському народові сколонізувати степи, а тепер готова оборонити Україну перед Гітлером і Польщею.

Політичне москвофільство так само небезпечно, як політичне польонофільство. Воно ще недавно виринало в різних видах як от „Схід Європи”, „Новий Восток” чи „Земліни Держави Східної Європи”. Очевидно, що тепер, коли Совети загарили ще й західно-українські землі, що так багато витерпіли від польського терору, ота пропаганда, звернена проти самостійної України, готова набрати ще більшої ваги. І отже є одним з головних завдань української імміграції, в Європі й тут в Америці, щоб тому політичному москвофільству протидіяти і видвигати з найбільшою силою справу самостійної України, як тепер

більш актуальну, ніж колинебудь передше, з огляду на небезпеку більшовизації Європи, що може бути логічним закінченням теперішнього європейського конфлікту.

Але не можна забувати і за польську небезпеку. Тому треба далі висвітлювати, що Польща як не була так і надалі не може бути ніким „християнським” чи „західно-європейським” заборолом, який був би в силі здержати більшовицький наступ проти європейської культури і релігії. Зате український нарід, а окрема мільонів українських селянські маси вже дали доказ того, що більшовицька наука їм чужа, що вони її не визнають, а те невизнання оплачують мільонами жертв. Ми мусимо далі звертати пильну увагу на польську пропаганду про те, що польську „місію”, бо бачимо, що тепер при одній столі, й у дружбі, є вже й польський генерал Сікорський, прем'єр нової польської уряду, і д-р Едвард Бенеш, бувший чехословацький президент, що тепер стоїть на чолі нового чехословацького уряду, що постав за границею і має визнання альянтів. Д-р Бенеш є відомий до своєї советофільської політики. Для нього Україна є і буде тільки частиною Росії. А тепер, у випадку дружби з Польщею, ще й частиною Польщі. Берім іще під увагу, що д-р Бенеш і ген. Сікорський закрили себе тепер світовими демократіями, заперили собі при перемозі тих демократій відновлення давньої Чехословаччини і Польщі. І ось у тому є т. зв. „демократичний сук” української справи, коли брати на увагу українську імміграцію, що йде з „демократичним бльоком” і хоче добитися того, щоб перемога демократії означала також і перемогу справи визволення України.

При нашій праці мусимо виходити з положення, що так, як справи тепер представляються, то як альянти так і Німеччина не зацікавлені українською справою в такий спосіб, щоб вона була для них актуальною, себто щоб вони були змушені сказати щодо неї якесь слово, або що важніше: перебрати на себе супроти України якусь зобов'язання. У

країна й українська справа уміщені щонайвище у тих загальних фразах, що їх пускають воюючі сторони, коли говорять про „новий порядок” в Європі й боротьбу з „наси́лством”. Та з таких фраз може український нарід надіятися найвище коліс якихсь полехи на якихсь своїх територіях, але ніколи самостійної України. Бо самостійна Україна це така велика і важна проблема, яка не може вирости за ніч чи припадом десь при якихсь міжнародних переговорах або торгах. Тому, коли демократія альянтів має бути справжньою демократією, то вона не сміє і не повинна говорити про насильство, доконе над чеським чи польським народом, а поминати насильство над тим українським народом, який є самим уже числом населення малою не вдовольним від обидвох згаданих народів. Тому, треба нам звідси з Америки змагати до того, щоб заставити сказати слово про Україну великим демократіям. І також д-р Бенеш та ген. Сікорський мусять ясно сказати, що вони, як демократія і представники нової Чехословаччини і нової Польщі, думають про цю справу. Як так не станеться, то на новій міжнародній конференції для замирення світової матимемо до діла з новим обманом, чи з якимсь новим підступом, що буде квестіювати не тільки українську державну самостійність, але можливо й саму українську національність. Отже тепер треба нам усім знати, хто є партнером великих демократій і яке є їх всіх відношення до українського народу та його державницьких і самостійницьких змагань.

Ми знові розуміємо дипломатичні труднощі, зв'язані з висвітленням відношення демократії до України, але дипломатичне хитрування не може йти аж так далеко, щоб вони могли збавити це питання цілковито мовчанкою. Український нарід уже раз дістав був від демократії армію царського генерала Денікіна і польського генерала Галера, що добили української армії, коли вони кривавились у боротьбі з червоною тиранією і польським насильством. Таке саме може статись і тепер, коли український нарід підніметься будувати свою державу на руїнах Советів. Коли тепер Совети напали на біду Фінляндію, то британський прем'єр, хоч як тупою була Советів, а хоча здобувся на те, щоб у парламенті хоч пожалувати Фінляндію і висказати в

ім'я уряду „deep regret”. Чогось подібного не сказали ніколи ці демократії про Україну, хоч український нарід гинув від советського насильства мільонами. Оце все треба демократіям сказати, згідно їм пригадувати. І вимагати зміни. Принаймні покищо такої, щоб висказали „глибокий жал”, що через насильство маємо в Європі 45 мільонів українського народу, який живе під постійним терором.

І здається, що треба натиснути також і на нацистичну Німеччину, щоб вона сказала якесь слово про Україну, бо так виглядає, що для неї справа України це тепер наскрізь домашня справа Росії. Та найважливіше те, що Німеччина захопила українську землю і не сказала, що хоче в нею робити. Отже вже й з цього боку є з нею порухунок. Тільки що ми в тому напрямі нічого тут зробити не можемо, бо не маємо з Німеччиною ніякого зв'язку. Зате маємо доступ до демократії, принаймні — формальний.

V.

З того, що досі сказано, виходить ясно, що український нарід може числитись тільки на свої власні сили. Не знаємо, що вийде з наших заходів в альянтів, чи там у світових демократій. Але певно знаємо, що всеросійська концепція, яка прибрала тепер від московсько-більшовицького імперіалізму, мусить довести Совети до остаточної загибелі та що на руїнах Советів відродиться самостійна українська держава так само, як вона відроджувалась на руїнах царату. І як розпалася царська Росія, що пробувала зайняти місце „Третього Риму”, так розпадеться і СССР з своїм Третім Інтернаціоналом. До цього моменту треба українському народові готуватись і прихід цього моменту своїм діями приписувати. З цього не виходить, що ми хочемо нищення московського народу і його поневолення. Щоб нас хто зле не розумів, зазначуємо, що ми бажаємо московському народові, як і польському, свободного життя на їхніх власних землях. Ми хочемо жити з ними в згоді, як добрі й культурні сусіди. Ми також не є проти того, щоб свободні слов'янські народи, як український, московський, польський, чеський, словацький і т. л., по тім, як стануть цілком свободними і незалежними, не ввійшли в якийсь ближчий чи дальший слов'янський союз. Ми не маємо нічого проти того, щоб ціла Європа перемінилась у федерацію вільних народів і держав. Але в першу чергу вимагаємо примінення засад примитивної справедливості до 45 мільонів поневоленого українського народу, а тим самим до визнання самостійної й незалежної України принаймні великими демократіями.

Останні події, що зайшли на українських землях в Європі, не міняють у нічому дотеперішнього засадничого ставлення української справи в Америці з боку американських громадян українського роду. Тому думаю, що Восьмий Конгрес „Об'єднання” тільки потвердить те, що висказав у 1924 році Другий Конгрес „Об'єднання”, коли обговорював тоді відношення до Радянської України, яка, як відомо, славилась тоді великими успіхами „українізації”. Отже Другий Конгрес тоді ствердив, що т. зв. „Радянська Україна” це політичний твір, накинений українському народові зовнішньою силою, московською комуністичною партією. Супроти цього рішив таке:

„Уважаючи теперішній комуністичний уряд Великої України урядом окупаційним, Другий Всеукраїнський Конгрес заявляє, що всі договори цього уряду і всі зобов'язання не є обов'язкові для українського народу; бо зроблені в його ім'я чужою йому владою”.

У бюрі наче не бракувало його, щойно по двох днях запримітили, що його нема, а щойно на третій день довідалися, що він уже не живе. Ніхто не дивувався, вважали це самозрозумілим, що він дійшов так незаметно. Лише господарня перелякалася, як отворила валізу і побачила такі чудові матерії.

— Боженку! скільки то матерій мав цей непотрібний чоловік! Що ж то він робив з ними?!

І їй і на думку не пришло, що в тих усіх матеріях Посвітський бачив своє життя.

(Кінець)

НА РОЗПУТТІ

Історія одної родини. Написав Р. Д. Савчук. З передмовою Л. Нигрицького. Ст. 128. Видавництво „Українська бібліотека”. Видавець Іван Тихот, Львів.

Оповідання одного адвоката, що через помилку виховання не вдалося йому діти.

Ціна 50 центів. Замовляйте в „Свободі”
"Свобода"
P. O. Box 346,
JERSEY CITY, N. J.

Олександр Далош.

МАТЕРІ

А тимчасом його батько зовсім не служив у магістраті, та Посвітський вважав за відповідне сказати таке, коли вже мав на собі темно-синій одяг.

Ріжні-преріжні справи виринули у зв'язку з одягом: він не знав, чи має дати собі вшити одяг з одним чи з двома рядами гудзиків, чи має носити модні широкі штани, чи триматись консервної форми? Шойно як усе те обдумав, пришло до найважливішого і найтяжчого питання: до котрого кравця дати вшити? Це було нелегко, бо хотів бути якнайелегантніший, а не знав ні одного кравця. Бо він усе купував готові одяги. Тому мусів порадитися в тих товаришів, які зодягалися якнайкраще:

— Не гнівайтесь, пане товаришу, чи не могли би мені поручити доброго кравця, який вшив би мені порядний темно-синій одяг?

— Чомуж би ні! Всі мали адреси.

— А кілька треба буде заплатити за вшиття? — допитувався він далі. — А який фасон, підшивка?

— Шістьдесят, — відповідалі — сімдесят, вісімдесят.

— Гм, гм... Він збентежився, бо сам усього заробляв сто вісімдесят злотих на місяць. Після довгої наради із самим собою, поставивши такі жити якнайощадніше і на Різдво замотивувати одяг, щоб, гарно зодягнувшись, по чати гарне життя серед жінок.

Так то він обмежувався і мріяв далі лежати на отомані:

— Знаєте, ласкава пані, мимирив він собі під носом — я люблю гарні, скромні пані, стрункі білявки з синіми очима... Хочу мати ілюзії, жінка повинна зберігати на собі цвітотий пил, наче метелик... Ах, притримане світло... ідеали...

Так то минало його приватне життя аж до квітня, та темно-синій одяг

усе ще не був готовий.

Посвітський миг відложити місячно всього яких два злоті, то до кінця квітня була це дуже маленька сумка. Тимчасом гарна темно-синя зимова матерія була вже на ці весняні дні таки загуба.

Тому то він одного гарного квітневого дня взяв — на сплати — чудову матерію кавово-бурого кольору, у вузькій срібні пазки; англійську матерію, як сотворену на весняні дні; а таку гарну, що міг її носити князь Валії. В такому одязі, прохажувався по корзі, чи це не рівнялося триумфальним походом? Краватка кольору винограду, бронзовий капелюх марки Барсоліно, жовті черевички, дрепові скарпінки і може палиця до того. Ні, палиці сьогодні не в моді, не візьмемо палиці. Так святочно причепуреному ступати з жінкою корзом і говорити:

— Ах, дороженька! Я люблю гарні, скромні, біляві жінки, з синіми очима, стрункі...

Так жив він до червня. Потім треба вже було подумати про літній одяг,

годіж провести літо в кавово-бурому одязі. Взяв чудову легку матерію, знову на сплати. Тепер уже мусів платити місячно шістьдесят злотих. Але матерія, варто було поглянути! Голубино-сіра, тонесенька, то-то буде одяг! До того всього уявляв собі портфель повний грошей і посаду секретаря головного директора.

Така елегантність і гарні жінки ще ніколи йому і не снилися, як він їх собі тепер малював їх в уяві чудові лобки, королівські гарні постаті, що чоловік, з яким вони переходять вулицею, почувається наче королем! Це раз життя, чудове і радісне!

Рік пізніше, в холоднувате літне пополуножжя — коли жінки прохажувалися з приємністю в запаших імпрегнаційних плащах — переїхало його авто. Чудове 8-циліндрове авто обробило Посвітського так докладно, що лікарі вже нічого помогти не могли. А в його валізі було сім ріжних штук матерії на одяги, знову у шуфляді в бюрку лежало їх чотири. Зате Посвітський умів жити,

у який він не бере ніякої участі.

Другий Всеукраїнський Конгресс уважає, що скинення диктатури московської комуністичної партії, привернення демократичного ладу і закріплення української державності є черговим завданням українського народу”.

Щоби повстала вільна Україна, мусить зникнути польська „ягайлонська” ідея і мусить бути розбита „панросійська” ідея. Дотепер тоді буде місце для справжнього соборної України, як самостійної держави Богдана Хмельницького, коли вдумався в українсько-польський спір і поглянув на нього з історичної перспективи, прийшов до такого переконання, що є тільки один вихід: „Хай одна стіна з другою вдариться!” А тепер прийшов той час, коли українська державницько-самостійницька „стіна” мусить зустрітись з Московією і вийти з цього удару переможною, якщо український нарід має визволитися з „советської родини” і стати власником і споживачем плодів своєї праці та самостійним і повноправним господарем своєї землі.

І отже, цього доконає? Сам український нарід. Але так є, що навіть за польської неволі могло бути хоч на західно-українських землях якесь таке представництво, що мало яку таку можливість маніфестації волі українського народу навіть у польському союзі. Правда, й там не давали поляки говорити українським послам. Правда, й там навіть не втягано до соймового протоколу внесків за автономію краю, але все-таки була можливість піднести якийсь такий протест, і то в такий спосіб, щоб і світ міг почувти про українські кривди і домагання. Зате під Советами в Україні все мовчало й мовчати дало, бо, кажучи саркастично за Шевченком, там усе „благоденствує”. Там так „ідеально”, що взагалі не було потреби ніколи за 20 років нікому з українських представників щось проти Москви сказати, чи її десь за щось скритикувати, чи пожалітися на якийсь її розпорядок, що кривдить Україну. Ось такий „ідеальний” спокій і таке „ідеальне” вдоволення з Сталіна й Москви буде тепер і на західно-українських землях. Тепер і звідтам не підніметься ніякий голос протесту, чи такого бажання, щоб Україна стала самостійною. Червона тиранія подбає, щоб усі ті вияви протесту були там зліквідовані в такий спосіб, щоб за границею не дійшов про це ніякий голос.

Розправитись у відповідній хвилині, збройно, з ворогами, це буде завданням українського народу, що живе на рідних землях. Маючи цей момент на увазі, як і це, що український нарід тепер на рідних землях не може бути під терором, українське громадянство в Злучених Державах і Канаді мусить перебрати на себе завдання передати своїм країнам і урядам, як і цілому світові, політичні домагання українських міс в Україні. Так є, що ми мусимо говорити хвилево за весь український нарід, бо він сам не може висказати своєї волі. Навіть не можуть тої волі висказати своїм бідно ті українські політичні представництва, що живуть по європейських краях. Усі вони є до певної міри під обухом. А хоч той обух є ріжний, в одній державі дуже тяжкий, а в другій легший, то проте він є нічим іншим, а тільки обухом, який придавлює, а часами і цілком нищить таку активність, яка є в інтересі незалежної й соборної України. Одні ми, тут і в Канаді, як українська справа дорога, бо вона в нашій крові, і які ту справу добре знаємо й розуміємо, і яким Рідний Край не раз давав мандат його заступа-

ти і в його імені говорити, маємо моральне право й обов'язок передавати світові ту волю українського народу, яку він нам передавав, коли ще мав змогу вдержувати з нами якийсь зв'язок.

Коли говорити про таку організацію як „Об'єднання“, то вона може вказувати на представництво різних українських установ, політичних, культурно-освітніх, гуманітарних чи мистецьких. Усі вони, включно до такого політичного тіла як Українська Парламентарна Репрезентація західно-українських земель чи до представництва Карпатської України, звертались до „Об'єднання“ у політичних чи інших справах, шукаючи тут попертя. „Об'єднання“ було речником одних краєвих комітетів, що будували по західно-українських селах читальні чи Народні Доми при допомозі жертв української імміграції в Америці, які вислано через „Об'єднання“. А ось тепер упродовж останнього тижня звернувшись до українців в Америці через „Об'єднання“ през. Августин Волошин, Український Комітет при Міжнароднім Червонім Хресті в Женеві, Студентський Комітет у Відні, Допомоговий Комітет у Празі. А в листі Товариства Прихильників Української Господарської Академії в Подєбрадах з 30. жовтня б. р. пишуть нам:

... ми самі тут своїми слабкими силами матеріальними не втримаємося. Сторонньої допомоги, ні з німешкої, ні з чеської сторони, чекати не маємо.

„Єдина надія лишається на українську імміграцію в Америці, її організовані сили для допомоги Краєві — Об'єднання Українських Організацій в Америці.“

„Отверто і прямо признаємося, що за сучасної ситуації сподіваємося лиш на Вашу поміч.“

„Об'єднання“ впродовж 17 років співпрацювало з кожним із країн чи імміграції, хто звертався до нього у якійсь загально-народній справі. І тому воно було завжди виявом справжньої волі українського народу. Ту волю воно репрезентувало ось тут на американському ґрунті й далі її репрезентує. І тому далі повинно боронити, тут в Америці, й де буде треба, весь український нарід під усіма окупаціями й перед усіма окупантами. Воно повинно далі протестувати проти поневолення України й далі домагатися здійснення справжньої волі українського народу, що була виявлена у державних актах з 22. січня 1918 року, коли проголошено незалежну У. Н. Републіку, в акті з 1. листопада 1918 року, коли повстала З. У. Н. Р. і в акті 22. січня 1919 року, коли була проголошена злука згаданих республік і всіх українських земель в Одну Соборну Українську Народню Республіку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILKES-BARRE, PA. There will be a yearly meeting of the Wilkes-Barre U. N. A. Branch 157, Sunday, December 24, at St. Peter and Paul Ukrainian Greek Catholic Church immediately following Mass. All baseball and basketball members are requested to be present. Reports of the year will be made, elections of officers for 1940 and matters of vital importance will be discussed. — John Zwarg, Sec'y.

ВЕСТ САЙД НЬЮ-Йорк, Н. Я. Річні збори Тов. Свобода, від. 194, відбудуться 23. грудня, в годині 8. вечір, під ч. 568 — 9. Еванг. Присутність членів прийнята на річні збори. Бачте звіт уряду й конгр. коміт. вид. нового уряду на 1940. рік. Хто з членів не буде присутній на річних зборах, підлягає карі: урядник 1 дол., член 50 ц. — Г. Зайкач, пр. С. Гнатюшин, фін. секр.; Т. Пігула, кас.

ХТО ПОПИРАЄ БІЗНЕСИ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ“, ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ“.

НА РІЗНІ ТЕМИ

МИ НЕ ГРІШ.

Частенько приходиться нам почути заклики: Берім собі примір з розумних американців! Чому нам не робити, як американці? Коли американці це можуть, то чому ж би ми не могли?

Справді, здавалось, нема причини, чому б ми не могли зробити те, що американці роблять. Чому мали би бути американці кращі, чи ліпші за нас? Видимої причини чи основи на це нема.

Всітаки, коли приглянутися ближче, побачимо, що не в усіх ми подібні до американців. Ось, наприклад, відкриваємо першу ліпшу американську газету й побачимо в ній багато писанини про книжки. Відкривши так просто навад одне число „Нью-Йорк Ворлд-Телеграф“, бачу там статтю книжкового критика про найрізніші книжки про спорт, коней, авіацію; про професії; про книговодство й мороження; про здоров'я; про подорожування і т. і. Оголошення книжок займають цілу сторінку.

Ось, одна ріжниця між американцями й нашими іммігрантами: перші читають багато, другі або читають дуже мало або зовсім не читають.

КОЛИСЬ І НИНІ.

Колись були й в Америці часи, що люди читали мало. Було теж давніше в Америці багато неграмотних людей. Ще й недавно були околиці в південних горах, де багато білих людей не вміли читати й писати. Ще донедавна багато муринів не знали письма.

Та це нині вже змінилось. Білі просто всі читають. І серед муринів теж дуже мало неграмотних. Правильно кажна людина в Америці грамотна. Неграмотні це винятки.

Лишилися неграмотними хіба іммігранти, що прийшли сюди неграмотні й такими осталися. Це одні люди, що покладаються на усне оповідання, щоб дізнатися щонебудь від інших людей. Загал в Америці покладається нині вже на науку з письма, звичайно з книжки. Американська культура, як культура кожного поступового народу в світі, книжкова культура: її знаряддя книжка.

Чому це так, пізнати легко. Кілька хвилин застави вистарчить. Наука й знання ширяться через книжку хочкуди скоріше, ніж через усне передавання. Люди й народи, що ще й нині покладаються на ширення знання дорогою усного передавання, мусять скоро оставитися позади народів, що для ширення знання вживають книжки.

ДАЙТЕ ДАРУНОК ЩО ПРИНЕСЕ РАДІСТЬ НЕ ЛИШЕ НА ОДИН ДЕНЬ АЛЕ НА ЦІЛИЙ РІК

Що року більше і більше читачів замовляє „Свободу“ як дарунок для приятелів. Чому б не зробити цього Вам? Замовте для приятеля „Свободу“ на рік або пів року. Ми вишлемо перше число на його адресу (щоб він одержав на Різдво), у гарній різдвяній конверті, з різдвяною картоккою, яка повідомить його, що Ви замовили для нього „Свободу“ як дарунок. Дайте Ваше замовлення ще сьогодні. Лише ви повинні залучений бланкет:

Висилаю \$6.00 на річну передплату
Висилаю \$3.25 на піврічну передплату
Висилайте „Свободу“ на
Його адресу
Місцевість і стейт
Мое ім'я і адреса є:

Кожного дня Ваш приятель буде одержувати „Свободу“ й буде мати гарну пам'ятку з Вашої дбайливості.
Пишіть до: „SVOBODA“, 81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

КЛІВЛЕНД, ЙОНГСТАВН І ОКОЛИЦІ!

УКРАЇНСЬКИЙ ОПЕРОВИЙ СПІВАК

МИХАЙЛО ГОЛИНСЬКИЙ

ДВА КОНЦЕРТИ

В СТЕЙТ ОГАЙО, А САМЕ:

В КЛІВЛЕНД, В НЕДІЛЮ, 24. ГРУДНЯ (DECEMBER 24, 1939)

В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ, 2255 WEST 14th STREET.

В ЙОНГСТАВН, В НЕДІЛЮ, 31. ГРУДНЯ (DECEMBER 31, 1939)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 525 WEST RAYEN AVENUE.

Оба концерти точно в годині 7:30.

Фортеп'яновий акомпанімент в руках ланни Ірини Мусійчук. Нова й багата програма.

ЧАЙ — АНГЛІЙСЬКА ВСТАНОВА.

Кажуть, що англієць мусить мати чай. Тому відома організація „Вай-Ем-Сі-Ей“ пустила в рух низку таких чайних авт, що розвозять чай жовнірам, які обороняють Англію. На світліні: Англієць королева оглядає один такий автомобіль.

ЧИТАЧІ Й ПИСЬМЕННИКИ.

Коли заїде мова про причини, чому в нас не читається книжок, то можна в нас часто чути виправдання, що, мовляв, українці не читають книжок тому, що в них нема красних чи добрих книжок.

Що літератури деяких народів, у тому числі американського, багатіші від літератури української, це правда, однак з того ще не виходить, що українська література вже така бідна, що в ній нема вже нічого знайти до читання. Зрештою коли ми хочемо довести до того, щоб й у нас була краща література, то як це робити? Чи можна поправити літературу, коли ми не читаємо навіть такої, яку маємо?

ПРАЦЯ АВТОРА.

Цікавий причинок до цієї справи дає поява нової праці про відомого американського президента Абрама Лінкольна, що вийшла недавно з пера американського письменника Карла Сандберга.

Ця 4-томова праця кошту-

вала автора 28 років життя.

Він переглянув просто все, що було написане про Лінкольна, а цього було багато, бо самі книжки про Лінкольна є чотири тисячі. Він переглянув усі сучасні з Лінкольном листи, новинки, документи. Він подорожував по всьому краю й розпитував про Лінкольна всіх людей, що його знали, і всіх людей, що знали тих людей, які знали Лінкольна. Він був у кожній місцевості, де жив Лінголі, й подорожував кожною дорогою, котрою подорожував Лінголі. Він заїздився з ціснями, одніями, звичаями, жартами того часу.

З такої великої праці вийшла дуже вартісна праця. Признають це всі критики. Це зрештою є зовсім зрозуміле, коли взяти під увагу цю масу праці, яку Сандберг вложив у книжку.

Здавалось, що вся справа в самому авторі. Однак чи справді лише в самому Сандбергу? А чи можливо, щоб Сандберг брався за таку працю, коли він знав, що його працю по виданні прочитає всього кількасот читачів? Чи нема поза 28 роками праці Сандберга переконання, що коли ця довге праця скінчиться, то громадянство, котрому він подає цю працю, оцінить її належноту, принаймні читаючи її сотками тисяч?

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На „Бюро“ і визвольну акцію.

Центральний Комітет Українських Національних Організацій міста Елізабет, Н. Дж., переслав через „Об'єднання“ з Листопадового Св'ята \$60, з призначенням: \$30 на Українське Бюро у Вашингтоні й \$30 на визвольну акцію, яку веде Об'єднання.

Микита Галінович і Петро Остапчук передали через Об'єднання збірку з несподіваної гостини в громадян Паливачів в Елізабеті, Н. Дж., у висоті \$15. Ця збірка призначена на одяг і поживу для воєнних українських утікачів.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.
3 життя громади.

Збори У. Н. Дому відбулися в неділю, 19. жовтня. Зборами проводив голова Н. Дому, д-р А. Кібзей. Обговорювано справи, зв'язані тісно з розвитком цієї інституції. Були порушені справи хору, аматорського гуртка й інші, а також докінчення горішньої сали-авдиторії. Побажанням було: щоб у майбутньому екзекутива У. Н. Дому постаралася про низку відділів на ріжні теми. В Дітройті не бракує усього роду професіоналістів, як: лікарів, адвокатів, інженерів, учителів, а навіть добре орієнтованих політиків, які могли б хоч раз на місяць висловити відповідний реферат на довільну тему, щоб об'єднати наш загальний інтерес.

Крім українських виступали ще шведи, норвежці, данці, чехи та голландці. Українці дістали найбільше оплесків. У кінцевій процесії провів вела українська танцюристка з американським прапором, за яким наступали прапори всіх тих народів, що виступали на вечорі. Присутніх було понад 500 осіб.

Молодь: Найважлишою проблемою кожного народу є його молодь і проблема ця повинна охопити й наш загальний інтерес. Наша молодь, здебільша організована в клуби та Союзіві відділи, замало інтересується українським громадським життям. Для неї треба давати час до часу короткі реферати на суспільно-політичні теми. Вірю, що в серці кожного нашого юнака є якась іскра українського патріотизму, але всітаки іскру цю треба часто ще й роздмухувати, щоб вона не пригасла. Тому не завед�ймо нашої молоді.

Тарас Бульба: Вечором то-

го самого дня, зараз по зборах, відіграли аматори Робітничого Дому з Гемтремку „Тараса Бульбу“. Проголошено це через радіо як „перлину української театральної штуки“. Та виглядає, що ця штука зовсім не є „перлиною“, бо має забагато в собі польської пропаганди. Можливо, що це є найслабший твір нашого великого драматурга М. Старицького, який з Гоголевого твору переробив драму. Якийсь п. Красносельський величав в „Народній Волі“ аматорів Роб. Дому, але в цих аматорів нема нічого навіть аматорського... Між артистом і аматором є велика ріжниця. А якби правдиві артисти грали штуки так, як „артисти“ з Роб. Дому, то дуже скоро наше театральне мистецтво пішло б „шкереберть“.

Нова церква: В Дітройті зорганізовано нову церкву майже виключно членами Чорноморської Січі. Церква незалежна. Не узнає над собою ні єпископа ні архимандрита.

Ювілей: Дня 26. листопада відбувся в У. Н. Домі величавий ювілей-бенкет 292 від. У. Н. Союзу, на якому був присутній п. Слободянов, гол. фін. секр. і касир. Про перебіг того свята буде напевно обширний звіт. Однак не від речі буде згадати, що аранжери свята оставили дуже мало часу п. Слободянову, на якого промову спеціально наряд чекав. Промова п. Слободянова викликала в слухачів велике враження, а по закінченні бурю оплесків. Чи не краще буде в будучині давати гостям більше часу на промови? Своєх чуюмо й так раз-у-раз.

Річні збори У. Н. Дому не за горами. Назначено день 25. грудня. Кожен член повинен заздалегідь подумати над тим, хто найвідповідніший увійти до екзекутиви. При тім не треба нікого „протегувати“, тільки послугувати здоровим розсудком та справедливостю. Віримо, що наше членство оцінить при тому довголітню працю д-ра А. Кібзея і дасть йому за труд моральну заплату.

Федеральні збори відбулися 24. м. м. під проводом адв. І. Кузи. Там же рішено вступити в члени „Комітету Фонду“, а також вибрано делегатів на Укр. Конгрес, скликаний „Об'єднанням“. На зборах були делегати від усіх товариств.

Пані О. Лепкова концертувала в Дітройті 3. грудня в Арт Мюзєум. Присутніх було коло 350 осіб, а як на дітройтську колонію, то цілком замало. Правда, сая, яку ви-найняв С. У. А., цілком малою салею, приспосібленою не до концертів, а до наукових викладів. Ті, що були на концерті, є захоплені співом нашої артистки.

С. Кв.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Виступ українських танцюристів.

У суботу, 25. листопада, відбувся у Гімал Далед Клубі виступ клубу українських танцюристів при укр. прав. церкві св. Михайла на користь європейських збігців.

Крім українців виступали ще шведи, норвежці, данці, чехи та голландці. Українці дістали найбільше оплесків. У кінцевій процесії провів вела українська танцюристка з американським прапором, за яким наступали прапори всіх тих народів, що виступали на вечорі. Присутніх було понад 500 осіб.

ВІЗНІ ДО АРМІЇ.

Прем'єр Гелпурн заявив за те, щоб в'язні, які є засуджені на короткий час тюрми, вступили до армії. Тому, що онтерійські шпиталі переповнені, опорожнені в такий спосіб в'язні могли би бути перетворені на шпиталі.

КАЛЕНДАР СВОБОДИ

— на —

РІК ПЕРЕСТУПНИЙ

1940

НЕЗВИЧАЙНО БАГАТИЙ ЗМІСТОМ:

КАЛЕНДАРСЬКА ЧАСТЬ

крім календаріюма має ріжні календарні статті про час, його рахубу й мірення, про початок Нового Року, про погоду й теплоту.

ОБСМІСТА ЧАСТИНА РІДНОГО КРАЮ

поведе читача низкою коротких статей почерез головні міста України, в степи й яри України, на Дніпрові пороги; згадає йому красу української ночі; пригадає велич української історії, славного запорозького ватажка Данила Нечая, нагадає чар Олексія Довбуша, покаже лянчу ляхам особу гетьмана Хмельницького й пригадає ніжні сторони цього за-каленого лицаря, гетьмана Івана Мазепи.

ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ

покаже, як високо ставити український народ жінку і яку велику роль грала жінка в історії України.

ВЕЛИКА ПЕРЕЛОМОВА ХВИЛИНА,

котру ми тепер переживаємо, змальована в статті про економічні прямуювання й в статті про сучасну війну. Низка образків вимовно що війну ілюструє.

ЖИТТЯ ІМІГРАНТА

взяте під увагу в цілому ряді статей про важні справи іммігранта.

РОЛЯ У. Н. СОЮЗУ

представлена з трьох сторін трьома головними урядниками цієї найбільшої української за-помогової організації.

ВІДДІЛ ЗДОРОВ'Я

дає важні для здоров'я ради.

До того ріжна цікава всячина, жарти, анекдоти, тощо.

ВСЕ ЦЕ СКЛАДАЄТЬСЯ НА ЦІКАВУ КНИЖКУ, ПОВНУ ВІСНО ПОТРЕБНИХ ІНФОРМАЦІЙ, СПРАВЖНЮ ЦІЛОРІЧНУ НАСТОЛЬНУ КНИГУ.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в:

„SVOBODA“

81-83 GRAND STREET, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛИШАЄТЬСЯ ЛІШЕ

ДНІВ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ

а 10 до наших свят

ОТЖЕ перше, замовте тепер гарні РІЗДВЯНІ КАРТКИ до висилки своїм приятелям.

Друге, замовте гарні СТИННІ КАЛЕНДАРІ для прикраси хати.

Третє, замовте КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ, щоби мати щодня читати цілий рік.

Четверте, нехай „Свобода“ ПОМОЖЕ ВАМ вибрати гарний різдвяний дарунок.

ОБРАЗИ ІСУСА ХРИСТА — або — СВЯТОЇ МАРІЇ

в українських стилі в прекрасних кольорах, вид. „Тема“. Велічина 20 цалів через 15 цалів.

Купити їх, опрацювати в рамці і дати як подарунок. Дарунок або і самі задержити для прикраси своєї хати.

Ціна Образу Ісуса Христа 80 ц. Ціна Образу Святої Марії 80 ц.

КНИЖКИ НА ДАРУНКИ:

ВОЛИНЬ, славна повість Уласа Самчука, в трьох томах \$4.25

ХОЛДІНІЯ ЯР, повість у двох томах \$2.00

ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН, історичний роман, написав Федір Дутко \$1.75

НОВЕЛІ, ПОВІСТІ,

всі гарно опрацьовані. Замовте кілька:

ЗАМОК У КАРПАТАХ \$5.50

СОНЦЕ В ЧИГИРИНІ \$6.5

СТЕПОВІ Оповідання \$6.5

ЗА НАЖИВНО \$6.5

ПІД ПРАПОРОМ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО \$6.5

МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК \$1.10

СИН ЗЕМЛІ \$1.10

ГРЕМІТЬ \$6.5

ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА

ШВЕДКА НА СВЯТОВІЙ ВІЙНІ:

Шведка на фронті \$1.00

Шведка в заплілі \$1.00

ГАЙДАМАКИ. Надзвичайне гарне видання, величини 13 цалів через 17 цалів. Чудові ілюстрації, у паперовій оправі \$1.50

у політичній оправі \$2.50

у локсусовій оправі \$3.50

ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА, збірник оповідань, в оправі \$1.25

ЦАРІВНА, повість О. Кобилянської, в гарній оправі \$2.50

Всі книжки, замовлені на РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ, книжарня „Свобода“ гарно опакує в гарний різдвяний папір з прикрасою, і залучить гарну картку з іменем даруючого й святоточними желаннями. Вишлемо просто до обдарованого, щоби він дістав на Різдво, або вишлемо на Вашу адресу. Тому, що кожного року маємо великий навал з різдвяних замовлень, просимо замовляти замовити дарунок тепер, щоби ми могли їх гарно приготувати до висилки.

„Svoboda“

81-83 Grand St., P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILLIAMSTOWN, N. J. The St. George Society, branch 307 of U. N. A., will hold their meeting Sunday, December 24, 1939 at the St. Peter & Paul Church Basement in Williamstown, N. J. — Joseph Arkatyn, Sec.

ДУРГАМБІЛ, Н. П. Річні збори Тов. Рівнян, від. 188, відбуваються 24 грудня, в годині 1:30 пополудні. Проситись всіх членів явитись на означений час. Буде вибір уряду на 1940 рік і інші справи до пологодження. — П. Сохан, предс.; М. Крохмалюк, кас.; Т. Харитон, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Річний мітинг Бр. св. Михайла, від. 308, відбувається в неділю, 24 грудня, в годині 1:30 пополудні, в У. Н. Домі, 1020 Корн 9, західний, Іст. Ст. Луїс. Іл. Кожен член не прийде на цей мітинг, заплатити кару одного долара, а урядник 2 дол. — Іван Селінік, предс.; Петро Івасичин, секр.; Рісиф Зюмбра, кас.

ПЕРТ АМБОМ, Н. ДЖ. Річні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 104, відбуваються в неділю, 24 грудня, в годині 3:30 пополудні, в Народній Домі. Проситись всіх членів, як місцевих, так і позамісцевих, прийти на ці збори як одини. Уряд і контр. комісія здалучать справоздання з річного діловства, а потім буде вибір нового уряду на 1940 рік. Ці члени, що долучуть до братської каси, щоби прийшли і вірнішим свій довг. Повідомляється, що в той самий день будемо обходити патрона цього братства св. О. Ніколая. Кожен член має явитись точно в годині 9:30 рано в Афрод. Домі, звідки підемо всі разом з прапором до церкви. Хто з членів не явиться і не виступить на річні збори буде караний після ухвали, що закла на останніх зборах. По мітингу буде несподіванка і переклада для членів. Проситись всіх членів, котрі взяли тікети до розпродажі, щоби принесли в той день в годині 2:30 попол., де секр. відобрати. Проситись членів, щоби старались привести по одному новому членові. — М. Вітві, предс.; І. Ворона, кас.; Г. Мисак, секр.

БОСТОН, МАСС. Річні збори Тов. Ів. Євгена Коновальця, від. 238, відбуваються в суботу, 23 грудня, в 7:00 годині вечером, в церковній галі. На ці збори повинен кожний член прийти, та хотів раз у рік відбутися спільно нарадою для добра Батька Союзу. На зборах почуєте, що наш відділ за цей рік зробив. Наш відділ мав цю рік за найкращий у цім своїм існуванні, бо від урядників і членів разом широко працювали й кожний широким вином свій обов'язок. Буде вибір уряду на 1940 рік. Тож думайте, що кожному широким членові залежить на тім, щоби до уряду вийшли ширі українці та ширі Союзівці, щоби наш відділ ще краще поступив вперед. Проситись на цей вечір відложити всі свої домашні справи, а на збори прийти й інших захопити. Хто ще не в Союзі, той повинен прийти на ці збори і вислатись сам і своїх дітей. — П. Мороз, предс.; П. Берелішський, кас.; Н. Давискіба, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Річний мітинг Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 102, відбувається в неділю, 24 грудня, зараз по Ст. Божій, в галі церковній на Калліні й Вест 7. ул. Кожний член обов'язково повинен явитись на річних зборах, бо буде справоздання за другий піврік і вибір нового уряду на 1940 рік. Члени, що не являться на річних зборах, будуть підлягати карі. Жінки, котрі належать до нашого Братства, також можуть бути присутні на зборах. Тож просимо всіх членів, як мужичин, так і жінок, по Ст. Божій всі до галі. Довго тримати нас не будемо. За 2 години буде все в впорядку. Контроль в суботу, 23 грудня, під ч. 9114 Fuller Ave. — Г. Гріняк, предс.; І. Дорош, кас.; М. Бусько, секр.

ЛІТРОЙТ, МІШ. Річні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292, відбуваються в суботу, 23 грудня, в годині 5:30 пополудні, в галі У. Н. Дому при Марти ул. На ці збори обов'язково має явитись кожний член і членівка, щоби вислухати справоздання уряду з його діяльності за цілий рік та дати свій осуд, як рівнож вибрати уряд на 1940 рік. Панове Союзівці! Прийдіть усі хач раз у рік! Радо вітаємо всіх. — Іван Форіс, предс.; Петро Кізел, секр.; Ілля Андрусьвич, кас.

ДАРУНКИ НА СВЯТА

ЦАРІВНА

Відома українська авторка Ольга Кобилянська малює тут надзвичайну жіночу постать, що дивиться з погордою на дрібні буденні інтереси і борється з надлюдським завзяттям за повне зрівняння пригнобленої жінки \$2.50

ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА

Під цим колонічним іменем писала Марія Віліська безсмертні твори, в котрих малювала тяжку долю української жінки \$1.25

В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛІЯ КОПАЛА

Романтичне оповідання Ольги Кобилянської про молодого парубка, що кохається в двох дівчатах \$0.90

О ЛЮНКА

Андрій Чайковський малює долю безталанної Олюнки, а притому цікаве життя ходоцької шляхти \$1.25

ВІДРОДЖЕННЯ

Великий московський письменник Лев граф Толстой малює в цій великій повісті, як шляхтич доводить дівчину до упадку, в котрім вона остаточно стає на суд як убивниці, доля немовби покликана звідника на судню зведеної, але насправду нате, щоб дати йому нагоду зрозуміти свій учинок (в трьох частинах, у двох томах) \$2.50

НА ДАРУНКИ ДЛЯ МОЛОДІ НАДАЮТЬСЯ:

РОКСОЛЯНА

Повість в часів татарських нападів на Україну, оповідає про те, як українка, що попала бранкою в татарську неволю, потім стала вибраною жінкою турецького султана (з образами Михайла Фартуха) \$0.50

МАЛІ ГЕРОЇ

16 ріжних оповідань про ріжні героїські вчинки дітей (з ілюстраціями) \$0.85

О ДАРКА

Оповідання Андрія Чайковського для дітей з малюнками Петра Андрусьова \$0.35

ПРИГОДИ КАЧУРИКА

Цікаве оповідання Б. Герца (з ілюстраціями) \$0.15

ПРИГОДИ ПІНОКІЯ

мистецький твір італійського письменника Кольодія, сумна й весела історія деревляної ляльки, що оживає (з ілюстраціями) \$1.00

Перешлемо ваше замовлення просто на адресу того, кому Ви хочете цей дарунок зробити. Перешлемо так, щоби він одержав дарунок на Різдво. Замовлення опакуюємо в гарний святоточний різдвяний папір, а на кожній книжці вишлемо імення даруючого та імення обдарованого.

Замовлення пересилайте на адресу „Свободи“:

„SVOBODA“
81-83 GRAND STREET (BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ЗАМОВЛЕННЯ НА КАЛЕНДАРІ

Витніть на лінійці, залучіть грошовий переказ або поштові марки й зашліть листом до:
SVOBODA, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

П. Т. Залучаю тут { грошовий переказ } на суму \$_____

_____ центів і прошу вислати _____ примірник _____

КАЛЕНДАРЯ СВОБОДИ НА 1940. РІК на адресу:

Імення: _____

Ч. дому й вулиця: _____

Місто й степ: _____

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ЕМБРИДЖ, ПА.

Ювілейне Свято.

З нагоди 45-літнього існування У. Н. Союзу місцеві два відділи УНС, 34-тий і 276-тий, влаштували ювілейне свято, на котре запросили також відділи інших місцевих українських організацій, а то 108-тий і 22-тий відділи У.Н.П. Ко до 3 год. попол. сали вже була виповнена членами і гостями. Тостмайстер п. Теод. Судя попросив усіх сідаги до столів. Предсидник від. 276, п. Григорій Назар, відкрив свято короткою промовою й опісля провів святом до кінця п. Судя, покликуючи до слова ріжних бесідників. Як першого промовця він покликав адв. О. Малицького з Клівленду, як головного контролера У. Н. Союзу, котрий у своїй промові висловив про У. Н. Союз і закликав прийняти, головне молоді, щоб вступила до цієї великої і сильної української організації. Його промову прийняли нагородили ріжними оплесками.

Хор укр. прав. церкви під проводом п. І. Новаківського відспівав американський гимн, по чім тостмайстер покликав на промову нашого місцевого борджиса М. Дж. Каула, щирого приятеля українців, який у своїй промові сказав, що хоч українці в Америці мають кілька заповомових організацій, то проте найсильнішою з них є „Батько“ — український Народний Союз. Він визнавав прийняти українців, щоб не йшли до чужих заповомових організацій, маючи такий знаменитий власний заповомовий Союз. „Помогайте самі собі, бо чужий вам не допоможе“, закінчив пан борджис свою промову. Його нагороджено ріжними оплесками.

Далі покликано до слова паню М. Малевиц, як заступницю гол. предсидника У. Н. Союзу, яка в своїй промові змалювала користь У. Н. Союзу, що він дає своїм членам. Бесідник „Говорив, що хоч У. Н. Союз вступив по місяцях переходить ріжні боротьби зо своїми ворогами, то проте він вийде переможно, як усе до тепер виходило. Пані Малевиц заклала молоді, щоб вступаючи до У. Н. Союзу і забираючи місця старих, які поводи відходять раз на все, залишаючи свої місця і майно молодшим поколінням.

Далі тостмайстер закликав прийняти до споживання тих добірних справ, які зготували члениці 276 відділу. По перекусі покликано до слова пароха укр. прав. церкви, о. Королішук, який висказав чимало теплих заваг на адресу У. Н. Союзу.

Знов виступив хор під про-

водом п. Новаківського, а по відспіванні пісень сам диригент забрав слово і закликав молодих горитись до У. Н. Союзу. Далі п. Судя покликав до слова працюючого вже 20 літ у своїм відділі секретаря М. Фука, який коротко, але ясно сказав, що не треба нам уже нині дуже хвалитись тим, чим є У. Н. Союз, бо про нього вже всі українці тут в Америці і поза нею знають. Ми повинні далі єднатись під крилами У. Н. Союзу та в той спосіб творити велику українську суспільну силу.

Ще говорив до молоді адв. Малицький по англійськи, а далі тостмайстер покликав до слова п. Лисака, що також висказав прихильні слова про У. Н. Союз та його добродійства. Далі говорив п. Кульчицький і висказав жаль, що на те гарне свято не явилися деякі члени У. Н. Союзу, а навіть деякі відділові урядники. Говорила теж пані Матух та заклала молоді вступати в ряди У.Н.С. Тостмайстер подякував щиро всім бесідникам і на закінчення всі відспівали „Многая літа“.

Секр. М. Фук подякував відділам У.Н.П. і панові борджисові, адв. Малицькому і пані Малевиц, після чого розпочалася забава з танцями. Всі бавились гарно до пізньої ночі.

Добре було, щоб У. Н. Союз позакладав школи серед молоді, як треба організувати відділи. Такі школи мають американські компанії і це приносить їм велику користь. Серед нашої молоді є багато охочих осіб, але не знають, як узятись за те діло. Корисним було б ту справу порушити на річній засіданні У. Н. Союзу.

Михайло Фук, секр.

ПЕРЕКОНАВСЯ

Підчас розгляду одної справи посадинок міста Аль-букерке, в Новім Мексикі, посадинок Клайд Тинглі викрикнув: „Це недобрі за-кон! Звідки він узявся?“

„Його ухвалено в 1937 році“, відповів адвокат посадинок, „і його підписав тодішній губернатор“.

Губернатором тоді був Клайд Тинглі.

СПАЛИВ ЖИВЦЕМ ВЛАСНОГО ТАТА

В громаді Думітрешть, пов. Сорока (Румунія), побив син свого 86-літнього батька Єремію Сокіря й облив його нафтою та запалив. На крик батька збіглися сусіди, але було вже запізно, бо нещасний чоловік згинув. Власті арештували звинуваченого сина.

СПРАВЛЕННЯ.

В 11 уступі звіту фін. секр. „Об'єднання“, Д. Галичина поміщений у ч. 293 „Свободи“ має бути:

„Жертвенність була в нас завжди тим чинником, що піддержувала нашу тісну сполучку з краєм...“

DR. M. SMITH

MOVED TO
353 EAST 19th STREET
between 1st & 2nd Avenues
NEW YORK CITY
Tel. STUYvesant 9-1679
Hours: 12-2; 6-8.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні неакути захворювання — Шкіра й кров.
Аналіз крові для подурного са-
диста.
Геморойди й жилаки лікуються без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th St.,
NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісні години 10-8; неділя 11-1.
Жінки-доктор до обслу-
г. X & Флароскоп.

ЗАНЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

доводять до безпартірного терміну.
Аналіз крові, луги „Екс“,
аналіз сечі, медична екзамінація
ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ
запеченому удачу дітям.
Ремісничі стани, „Гей Фівер“, астма,
хронічні захворювання, піхура,
радикуліт, широкі лікується модерними
способами. — ПОРАДА ЛАРОМ.
DR. DEUNA
138 East 86th St., New York City.
Кожного дня від 10-2 год.
і від 4-9. У неділю від 10-2
Особна жальня для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до
12. Вечір від 6 до 8, а в неділю
рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжних як далеко поза
Ньюарком. Вразі потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуга шир-
і чесна. — Office:
353 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так
низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661.

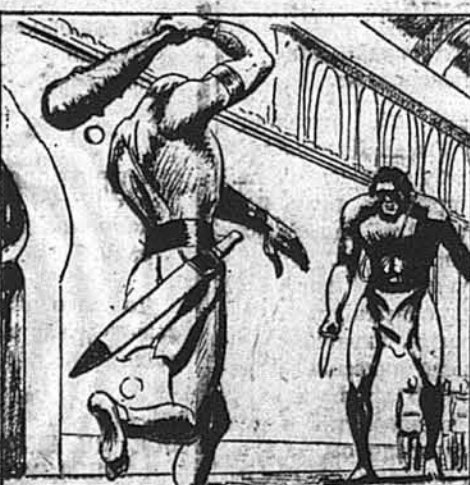
ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-5577

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ
ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

Боротьба розпочалася. З бурчанням дикої звірюки кинувся жовтий велетень на Тарзана. Він вимахував величезним дрючком, ще поки облизався до противника. Тарзан також прийняв бойову поставу. Всі мязи його напружились і відбивали собою велику силу та готовість. Крім того він також видав із себе оклик боротьби.

„Гей, цей великий дикун готов справді ушкодити нам Тарзана. Я до цього не допущу, і хай діється що хоче, я йду йому на підмогу“, закликав Пері. Дарно миттю спинив його і заговорив: „Лиши Тарзана. Він твоєї помочі не потребує“. Та в чергових кількох хвилинах і Дарно почав сумніватись у свої слова.

З великим розмахом замахнувся дикун дрючком у напрямку голови Тарзана. Але Тарзан ухилився. Тарзан, подібно як зо звірами, також з людьми уживав тої штучки, що до останнього моменту не зраджувався, що думає робити. Він ухилився від дрючка, як-тої уже був лиш кілька цалів від його голови. Це ба-ламутило великана.

Розлючений зручністю Тарзана, дикун розмахнувся тепер дрючком і шпурнув ним у Тарзана. Мов стріла пустився дрючок до нього. Всім замерли серця. Та найбільше з усіх була зворушена королева Агті. Вона тепер дуже бажала, щоб Тарзан вийшов переможцем. Але в тім випадку її королівської сили було замало.